

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ» ЗА ДОПОМОГОЮ STORYTELLING

Вікторія МАРТУС,

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти;
Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Науковий керівник: Яна МАКАРЕНКО,

кандидат біологічних наук, старший викладач кафедри початкової освіти;
Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

***Анотація.** У статті розглянуто Storytelling як метод формування комунікативної компетентності молодших школярів на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ» та методика його використання, описано ефективність й змістовність на уроках «Я досліджую світ», також обґрунтовано необхідність цифрової трансформації в освітньому просторі.*

***Ключові слова:** Storytelling, НУШ, комунікативна компетентність, експеримент.*

FORMATION OF JUNIOR SCHOOLCHILDREN'S COMMUNICATIVE COMPETENCE IN THE LESSONS OF THE INTEGRATED COURSE «I EXPLORE THE WORLD» THROUGH STORYTELLING

Victoria MARTUS,

***Abstract.** In the article it is considered Storytelling as a method of forming the communicative competence of junior high school students in the lessons of the integrated course «I explore the world» and methodology of his use, efficiency and richness of content are described on the lessons of «I explore the world», the necessity of digital transformation is also reasonable for educational space.*

***Keywords:** Storytelling, NUS, communicative competence, experiment.*

У Державному стандарті початкової загальної освіти [2] знайшли своє відображення ті зміни, які відбулись за останнє десятиріччя: посилено практичну складову; більш чітко

визначено вимоги до оцінювання результатів навчання завдяки їх структуруванню на предметні компетентності; внесено вимоги до формування предметних і міжпредметних ключових компетентностей.

Однією з ключових компетентностей, формування якої відбувається в межах інтегрованого курсу «Я досліджую світ» [4] є комунікативна компетентність. Завдання вчителя полягає у тому, щоб допомогти здобувачам початкової освіти у вільному оволодінні державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність уживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях.

Успішна реалізація цього завдання вимагає від вчителя використання інноваційних методів навчання. Одним із таких методів є *storytelling*, який вже давно успішно застосовується в практиці початкової школи. Ця методика дозволяє дітям не лише ефективно вивчати мову, але й розвивати навички чіткого та зрозумілого висловлювання, а також сприяє формуванню культурного самовираження та готовності використовувати мову в різних життєвих ситуаціях.

Storytelling – це мистецтво розповідати історії з метою навчання, керування шляхом донесення змісту повідомлення за допомогою спеціальної методики.

Методику *storytelling* винайшов, а також успішно апробував на власному досвіді Д. Армстронг, який був керівником однієї з великих міжнародних компаній. Розробляючи свій метод, він ґрунтував свої дослідження на знанні одного психологічного фактора, який свідчить про те, що люди позитивно реагують на історії із життя, які є виразними, захопливими, можуть перегукуватися з їхніми історіями, їх легше запам'ятати, а натомість строгі вказівки чи правила працівники сприймають як суворі та категоричні. Отже, автор зробив висновок, що саме розказані історії конструктивно впливають на поведінку людей і мотивують їх. Крім того, перевага методу у тому, що він не потребує витрат, спеціальних технічних засобів і може бути застосований де завгодно та коли завгодно. Ініціатива розглядати *storytelling* як альтернативний підхід до організації навчальної діяльності в освітньому процесі закладів початкової освіти належить К. Еганові [1].

Проблеми використання Storytelling досліджували Ж. Єрмолаєва, О. Лопухова (як педагогічну техніку), К. Симоненко, З. Удич (як технологію), Н. Бондаренко, Ю. Маковецька-Гудзь, Н. Скакун (як метод), Г. Гич, А. Сіммонс (як прийом).

Storytelling – це метод передачі інформації за допомогою захопливих та незабутніх історій. Це ефективний спосіб робити заняття різноманітними та привертати увагу кожної дитини. Цей метод допомагає використовувати закони практичної психології та домагатися стійкого впливу на учнів, зберігаючи при цьому шанобливе ставлення до них. В освіті Storytelling можна використовувати для проведення уроків, класних годин, батьківських зборів, для визначення та пояснення різних цінностей.

В освітньому процесі методика storytelling є однією з інноваційних педагогічних технологій, яка не лише допомагає засвоїти матеріал, поданий у вигляді цікавої історії, а й сприяє розвитку особистісних якостей, надихає, змушує замислитися, демонструє унікальність уяви кожної людини, допомагає виявити активність та творчість. За допомогою методики storytelling можна отримати два важливі результати: пожвавлення атмосфери у класі, зняття напруженості, створення невимушеної обстановки; він є одним із найбільш простих та швидких шляхів налагодження контакту між учителем та учнями, засобом привернення та утримання їх уваги [5].

Storytelling є ефективним методом у багатьох сферах, включаючи освіту, комунікацію та соціальну взаємодію. Наводимо нижче кілька причин, чому Storytelling є ефективним:

– *залучення уваги*: історії є захопливими та цікавими, що більше привертають увагу учнів. Коли діти зацікавлені в історії, вони більш відкриті до навчання та зберігання інформації;

– *стимулювання творчості*: при розповіді чи створенні власних історій, учні розвивають свою творчу уяву, виражають свої ідеї та розвивають навички творчого мислення;

– *запам'ятовування інформації*: історії активізують певні області мозку, що намагаються отримати інформацію в пам'яті. Учні краще запам'ятовують факти, поняття та погіршення подій, які вбудовані в історію;

– *розвиток мовлення*: завдяки участі в розповіді та прослуховуванні історії діти розвивають свої мовленнєві навички, розширюють словниковий запас та навчаються виразно і логічно висловлювати свої думки;

– *виховання моральних цінностей*: в історії часто закладені моральні цінності та життєві уроки. Розповіді можуть допомогти дітям зрозуміти різні аспекти життя, моральні принципи та норми поведінки;

– *вплив на емоції*: історії можуть викликати різні емоції у дітей, такі як радість, сум, співчуття або захоплення. Це дозволить дітям більше збагачувати свій емоційний інтелект та зрозуміти інші перспективи;

– *перенесення знань*: через історію можна передати складні та абстрактні поняття в легко зрозумілій формі. Вони допомагають зробити навчання більш доступним та зрозумілим для учнів;

– *стимулювання соціального спілкування*: розповідь історії ускладнює зближенню групи учнів, спільному обговоренню та обміну ідеями. Взаємодія під час розповіді історії розвиває соціальні навички.

Виділяти два основні види Storytelling: класичний Storytelling (вчитель створює історії разом з учнями) і активний Storytelling (за створення історії та її розповідь відповідає вчитель). Використання того чи іншого виду залежить від уроку, теми заняття, а також від особистих побажань педагога.

Ю. Деркач та М. Чміль виокремлюють 4 основні типи Storytelling, які можна використовувати в освітньому процесі:

1. Цифровий Storytelling, що використовує аудіо-візуальні матеріали, стає все популярнішим завдяки розвитку технологій. Він використовується для передачі особистого досвіду, створення віртуальних турів та презентацій.

2. Storytelling на основі реальних ситуацій акцентує на розумінні проблеми, вчать учнів застосовувати навички та знання в певних ситуаціях, а не лише заучувати факти. Це ефективний інструмент для групових обговорень та обміну думками.

3. Storytelling на основі оповідання, де оповідач представляє необхідну інформацію, використовується для підвищення інтересу учнів до теми.

4. Storytelling на основі сценарію, де учень стає частиною історії та досягає різних результатів залежно від своїх рішень, сприяє розвитку навичок вирішення проблемних ситуацій та застосуванню знань на практиці [3].

Опитування вчителів початкових класів Початкової школи № 42 Полтавської міської ради, які використовують Типову

освітню програму Р. Б. Шияна та є проводять інтегровані уроки курсу «Я досліджую світ», виявило, що мало хто з них використовує storytelling як педагогічний метод до формування комунікативної компетентності.

70% респондентів назвали причину невикористання storytelling як методу запровадження нових підходів до навчання інтерактивних курсів. Це – недостатня матеріальна та дидактична база навчання у цьому питанні.

Натомість респонденти констатували важливість storytelling як методу формування комунікативної компетентності. Адже, у наш час деякі сучасні діти, на жаль, не зовсім соціалізовані, так як, перебували тривалий час на дистанційній формі навчання.

Загалом усі вчителі позитивно відгукуються про storytelling як педагогічний метод, який здатний зацікавити першокласників та порівняно тривалий час зосереджувати їхню увагу на новому матеріалі або виконанні завдання.

Отже, використання методу Storytelling у практиці вчителя може успішно служити засобом мотивації молодших школярів для інтенсивного навчання. Цей підхід дозволяє формувати у них уявлення про моральність та етику, а також вчити певним поведінковим моделям. Storytelling сприяє розвитку комунікативної компетентності та розширює пізнавальні можливості учнів.

Список використаних джерел:

1. Большакова І. О. Українська мова. Технологія «Сторітелінг». URL: <http://interactive.ranok.com.ua/theme/contentview/kyrsi-dlya-vchitelv/rankov-zystrch/stortellng/inna-bolshakova-stortellng> (дата звернення: 10.06.2023).
2. Державний стандарт початкової освіти (2018). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D0%BF#Text>
3. Деркач Ю., Чміль М. Storytelling як засіб розвитку комунікативної компетентності учнів початкової школи. *Молодий вчений*, 2022. № 9 (109). С. 67–73. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2022-9-109-16>
4. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти: 1-2 та 3-4 класи. К.: Вид-во «Світоч», 2019. 336 с.
5. Storytelling» Історії, які навчають : навч. метод. посіб. URL: <https://vseosvita.ua/library/navcalno-metodicnij-posibnik-storytelling-istorii-aki-navcaut-205089.html> (дата звернення: 10.06.2023).